

PRESS-RELİZ

24 may 2021

Ünvanlı dövlət sosial yardımla bağlı mübahisələrdə “Ünvanlı dövlət sosial yardımı haqqında” Qanunun ailəyə verildiyi anlayış əsas götürülməli və bu zaman ailə hesab edilə bilmək üçün digər tələblərlə yanaşı, birgə yaşayan şəxslərin ümumi ev təsərrüfatına malik olmaları, yəni birgə təsərrüfat aparmış olmaları müəyyən olunmalıdır.

İddiaçı XX cavabdeh Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinə qarşı

İşin halları:

İddiaçı məhkəməyə müraciət edərək ünvanlı sosial yardımın təyin olunmasından imtina qərarının ləğv olunması və müraciət olunan tarixdən ünvanlı sosial yardımın təyin olunaraq məbləğin birdəfəlik ödənilməsi öhdəliyinin cavabdehin üzərinə qoyulması barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

İddiaçının ünvanlı sosial yardımın təyin olunması ilə bağlı 2017-ci il XX tarixli, XX nömrəli müraciətinin təmin edilməsindən “ailə tərkibinin düzgün göstərilməməsi” səbəbinə istinadla cavabdeh tərəfindən imtina edilmişdir. Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun Mingəçevir şəhər şöbəsinin XX/XXX sayılı, 2018-ci il XX tarixli məktubu ilə iddiaçıya tövsiyə edilmişdir ki, o, ailə tərkibini düzgün göstərərək ərizə-bəyannamədə qeyd edib yenidən sənədlərini Vahid Elektron Müraciət və Təyinat Alt Sisteminə (VEMTAS) göndərsin.

Şəki İnzibati Məhkəməsinin 2020-ci il XX tarixli, XX nömrəli qərarı ilə iddia təmin edilmiş, cavabdehin iddiaçıya ünvanlı sosial yardımın təyin olunmasından imtina qərarının ləğv edilməsi və cavabdehin üzərinə iddiaçıya müraciət etdiyi 2017-ci il XX tarixdən ünvanlı sosial yardımın təyin olunaraq məbləğin birdəfəlik ödənilməsi öhdəliyi qoyulmuşdur.

Şəki Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının 2020-ci il XX tarixli, XX nömrəli qərarı ilə cavabdehin apellyasiya şikayəti təmin edilməmiş, Şəki İnzibati Məhkəməsinin qərarı dəyişdirilmədən saxlanılmışdır. Cavabdeh qərardan kassasiya şikayəti vermişdir.

Yekun məhkəmə aktı:

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının 2021-ci il XX tarixli qərarı ilə apellyasiya məhkəməsinin qərarı dəyişdirilmədən saxlanılmışdır.

Məhkəmənin mövqeyi:

İşin müəyyən edilmiş hallarından görüldüyü kimi iddiaçı ünvanlı dövlət sosial yardımın təyin edilməsi ilə bağlı müraciət edərkən ondan ailə üzvləri barədə məlumat verilməsi də tələb olunmuşdur. Bu məlumatların elektron qaydada doldurulması zamanı iddiaçıdan həm öz ailə üzvləri barədə, həm də əgər varsa, onunla eyni ünvanda yaşayan digər ailə(lər) barədə də məlumat verilməsi istənilmişdir. İddiaçı da məlumatları məhz elektron sistemin ondan tələb etdiyi qaydada doldurmuş, həm öz ailəsi, həm də onunla birgə eyni ünvanda yaşayan digər ailə (valideynlərinin ailəsi) barədə məlumatı sistemə daxil etmişdir.

İşin mübahisəsiz halı ondan ibarətdir ki, iddiaçının verdiyi bu məlumatlar faktiki olaraq doğru məlumatlar olmuşdur, çünki tərəflərin hər ikisi bu faktı təsdiq edirlər ki, həmin ünvanda 2 nəfərdən ibarət iddiaçının ailəsi (özü və qızı) və 2 nəfərdən ibarət iddiaçının valideynlərinin ailəsi (atası və anası) yaşayırlar.

Cavabdehin uyğunsuzluq kimi istinad etdiyi hal isə ondan ibarətdir ki, iddiaçı özünün ailə tərkibini səhv göstərmişdir, atası və anası da onunla eyni ünvanda yaşadıkları üçün məhz iddiaçının ailə üzvləri olmuşlar və iddiaçı müraciətində onları da özünün ailə üzvləri kimi göstərməli olduğu halda, bunu etməmiş, nəticədə isə ərizə-bəyannamədə göstərilən məlumatlarda uyğunsuzluq yaranmışdır. Bu isə ünvanlı dövlət sosial yardımın təyin edilməsində imtina üçün əsas vermişdir.

Cavabdehin sözügedən mövqeyinin əsassız və qanunsuz olduğu ilə bağlı mövqeyini Ali Məhkəmə aşağıdakılarla izah etmişdir.

“Ünvanlı dövlət sosial yardımına haqqında” Qanun ailəyə belə bir anlayış vermişdir - qohumluq və ya qanunvericiliklə müəyyən olunmuş digər xüsusiyyətlərə görə bağlılığı olan, birgə yaşayan, ümumi ev təsərrüfatına malik şəxslər və yaxud tənha yaşayan şəxslər.

Odur ki, ünvanlı dövlət sosial yardımla bağlı mübahisələrdə məhz bu anlayış əsas götürülməlidir. Buna görə isə ailə hesab edilə bilmək üçün digər tələblərlə yanaşı, birgə yaşayan şəxslərin ümumi ev təsərrüfatına malik olmaları, yəni birgə təsərrüfat aparmış olmaları müəyyən olunmalıdır.

Digər tərəfdən isə ünvanlı dövlət sosial yardımın təyin olunması ilə bağlı elektron müraciətin edilməsi zamanı şəxslərdən eyni ünvanda yaşadıkları həm öz ailə üzvləri, həm də digər ailə(lər) barədə məlumat vermələri tələb olunur. Beləliklə, həm mövcud qanunvericilik, həm də ünvanlı dövlət sosial yardım almaq üçün müraciətləri qəbul etmək üçün dövlət tərəfindən yaradılmış sistemin özü prinsip etibarilə bir ünvanda bir neçə ayrı ailə(lər)nin yaşamasının mümkünlüyünü qəbul edir. Məhz buna görə də, müraciəti qəbul edən elektron sistem şəxsdən öz ailəsi ilə bağlı məlumatlarla yanaşı, varsa eyni ünvanda yaşayan digər ailə(lər) barədə məlumat vermələrini də tələb edir.

Qeyd olunanlar nəzərə alındıqda hazırkı işin halları baxımından müəyyən edilir ki, iddiaçı müraciəti qəbul edən sistemin ondan tələb etdiyi qaydada davranmış, eyni ünvanda yaşadığı digər ailə (atası və anası) barədə də məlumat vermişdir.

Cavabdeh həmin məlumatın “Ünvanlı dövlət sosial yardımının alınması üçün müraciət edilməsi, onun təyin olunması, verilməsi və verilməsindən imtina edilməsi” Qaydalarının (bundan sonra Qaydalar) 3.7.1-ci bəndində təsbit edilmiş uyğunsuzluq halını yaratdığını bildirirsə, o halda, bunu mötəbər qaydada sübut etməlidir. Belə sübutetmə isə aydın və mübahisəsiz şəkildə onu müəyyən etməlidir ki, iddiaçının ailəsi ilə valideynlərinin ailəsi birgə yaşamaqla yanaşı, həm də birgə təsərrüfat aparırlar. Çünki, yuxarıda da qeyd olunduğu kimi ünvanlı dövlət sosial yardımın təyin edilməsi ilə bağlı münasibətlərdə ailə hesab edilə bilmək üçün sadəcə şəxslərin eyni ünvanda birgə yaşamalarının müəyyən edilməsi kifayət etmir, həm də birgə yaşayan həmin şəxslərin eyni zamanda, ümumi birgə təsərrüfat apardıqları da müəyyən olunmalıdır.

Hazırkı işin hallarından isə müəyyən olunur ki, cavabdeh ünvanlı dövlət sosial yardımın təyin edilməsindən imtina edərkən yalnızca birgə yaşama halının mövcudluğuna istinad etmiş, birgə yaşayan şəxslərin ümumi birgə təsərrüfat apardıqlarını ümumiyyətlə araşdırmamış və müəyyən etməmişdir. Belə ki, cavabdeh bu zaman sübut kimi yalnız öz əməkdaşları tərəfindən iddiaçının maddi-məişət şəraitinin müayinəsinə əsaslanmışdır. Lakin nəzərə almaq lazımdır ki, sözügedən müayinə zamanı yalnız iddiaçının atası və anasının həmin ünvanda yaşadıkları müəyyən edilmişdir, hansı ki, iddiaçı özü də bu halı təsdiq edir. Müayinə zamanı qeyd edilən birgə yaşayan şəxslərin ümumi birgə təsərrüfat apardıqları halı isə müəyyən olunmamışdır.

Beləliklə, qanunvericiliyin tələblərinə əsasən iddiaçıya ünvanlı dövlət sosial yardımın təyin edilməsindən imtina edilə bilməsi üçün onun özünün ailəsinin

valideynlərinin ailəsi ilə eyni ünvanda birgə yaşamaları faktının müəyyən edilməsi özlüyündə kifayət etmirdi, Qaydaların 3.7.1-ci bəndində təsbit edilmiş uyğunsuzluq halının mövcudluğuna istinad edilə bilməsi üçün bu zaman həm də birgə yaşayan sözügedən şəxslərin ümumi birgə təsərrüfat apardıqları halı da müəyyən olunmalı idi. Cavabdeh isə ümumi birgə təsərrüfat aparılma halının mövcudluğunu müəyyən etmədən ünvanlı dövlət sosial yardımın təyin edilməsindən imtina etmişdir. Ona görə də, ünvanlı dövlət sosial yardımın təyin edilməsi ilə bağlı qərarın qəbul edilməsindən imtina olunması qanuni olmamış, iddiaçının hüquqlarının pozulmasına səbəb olmuşdur. Müvafiq olaraq məhkəmələr cavabdehin üzərinə iddiaçının tələbini təmin edən inzibati aktın qəbul edilməsi barədə öhdəlik qoymaqla haqlı olmuşlar.

***Bu xülasə məhkəmə qərarının anlaşılma olmasında yardımçı olmaq məqsədilə tərtib edilmişdir və məhkəmə qərarının tərkib hissəsi olmamaqla, onun qısa mətnini təşkil edir. Yalnız məhkəmə tərəfindən qəbul edilmiş və tərtib edilmiş məhkəmə aktı rəsmi sənəddir və rəsmi olaraq yalnız ona istinad edilə bilər. Məhkəmə aktının tam mətni ilə tanış olmaq üçün aşağıdakı linkə keçid edə bilərsiniz (http://sc.supremecourt.gov.az/storage/Inzibat/2021/9_438+21.04.2021.pdf).**

İşlə bağlı yaranmış əlavə suallara görə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Aparatının İnsan hüquqları və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Telefon: 489-07-07 (dax: 18126)